

FAKTAARK om plasma til livsvigtig medicin i Danmark

Plasma er en gullig væske, som cellerne i blodet flyder rundt i, og det udgør 55 % af vores blod. Hvis alle blodceller, bl.a. de røde blodlegemer, fjernes fra blodet, er plasmaet tilbage. Plasma indeholder en kompleks sammensætning af hormoner, proteiner, vitaminer, salte og næringsstoffer og kan ikke fremstilles kunstigt. Derfor er det danske sundhedsvæsen afhængig af, at bloddonorer donerer plasma til brug for livsvigtig medicin til behandling af patienter.

Hvad bliver plasma brugt til?

Det meste plasma anvendes til at fremstille medicin. Den største del af det indsamlede plasma bruges til at udvinde immunglobulin. Immunglobulin består af antistoffer og er livsnødvendigt for patienter med nedsat immunforsvar, som ikke kan bekæmpe infektioner selv.

Patienter med autoimmune sygdomme er ligeledes afhængige af immunglobulin for at undgå, at immunsystemet angriber kroppens væv. Desuden bliver patienter med leversygdomme og kritiske blødninger behandlet med stoffet albumin, der også er udvundet fra plasma.

Der er på verdensplan allerede mangel på plasma og dermed også mangel på immunglobulin. Det kan betyde, at danske patienter ikke kan få den medicin, de har behov for.

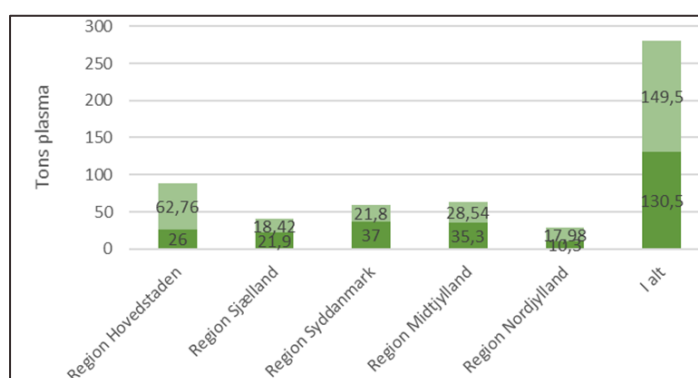
Selvforsyning i Danmark

Det er besluttet, at Danmark skal være selvforsynende med plasma til fremstilling af immunglobulin, bl.a. fordi behovet for medicin fra plasma til behandling af patienter er stigende i Danmark.

De fem sundhedsregioner vil øge kapaciteten til at donere plasma, så blodbankerne kan tappe ca. 150.000 flere portioner plasma i de kommende år. Samlet set skal kapaciteten udbygges med ca. 67 % i forhold til de nuværende ca. 300.000 tapninger om året.

Faktaarket indeholder de nyeste tal og eksisterende viden om plasma i Danmark og skal bidrage til en ensartet kommunikation på området til brug for journalister, undervisere, sundhedsprofessionelle, myndigheder og andre formidlere på området.

Faktaarket er udarbejdet af organisationen Bloddonorerne Danmark i samarbejde med Transfusionscentre (OTCD) og Dansk Selskab for Klinisk Immunologi (DSKI).

Diagrammet viser den nuværende kapacitet til at tappe plasma i hver af de fem regioner (med mørkegrøn) samt den planlagte udbygning af kapaciteten (med lysegrøn).

Patienter kan behandles med immunglobulin enten gennem en blodåre (intravenøst) eller under huden (subkutant). Intravenøs behandling kræver hjælp fra sundhedsprofessionelle, mens patienterne selv kan klare den subkutane behandling.

Danmark er i dag selvforsynende med plasma til intravenøst immunglobulin, der udgør halvdelen af den samlede mængde immunglobulin. Forbruget til subkutan immunglobulin er baseret på plasma, som det danske sundhedsvæsen køber i udlandet. Den globale efterspørgsel på plasma er stigende.

I dag kommer størstedelen af verdens plasma fra USA. Her sørger 5 % af verdens befolkning for omkring 70 % af den globale plasmaforsyning. Det er derfor anbefalingen fra WHO og EU, at vi globalt forsøger at opnå en forsyning, der i højere grad kommer fra flere lande. Dette for at minimere risikoen for plasmamangel som følge af problemer med forsyningen fra USA. Adgangen til plasmaprodukter er en kritisk sikkerhedsfaktor for mange patienter – også i Danmark.

Hvem kan donere plasma?

For at donere plasma skal du være mellem 17 og 65 år og veje mindst 60 kg. Medicin, sygdomme og andre faktorer kan betyde, at du ikke kan give plasma.

Det er ikke alle blodbanker, der kan tappe plasma, da det kræver særligt udstyr. Se, hvor du kan donere plasma på bloddonor.dk/bliv-donor/plasmatapning/

Landets i alt 180.000 bloddonorer er hver dag med til at sikre den nødvendige blodforsyning og gør en stor forskel for andre mennesker. Bloddonorerne giver blod og plasma frivilligt, ubetalt og anonymt, så de kan hjælpe andre, der har brug for det.

Hvordan donerer man plasma?

Når en donor giver plasma, foregår det ved en proces, der hedder *plasmaferese*, som på mange måder minder om en almindelig fuldblodstapning. Ved en plasmatapning ledes blodet over i en maskine, der ved centrifugering adskiller plasma fra cellerne i blodet, og blodcellerne (bl.a. de røde blodlegemer) føres derefter tilbage til donor. Processen foregår automatisk i et lukket system og tager ca. 45 minutter. Personalet tager sig godt af donoren under tapningen og tilbyder bl.a. drikkevarer og snacks, som hjælper kroppen med at gendanne det donerede plasma.

Donorer kan blive plasmatapet ca. hver 11. dag, da proteiner i plasma bliver fuldt gendannet inden for en uge. En plasmadonor kan give plasma op til ca. 30 gange om året, men man bestemmer selvfølgelig selv, hvor ofte man vil donere.

Til sammenligning tager en fuldblodstapning ca. 10 minutter og kan gennemføres op til 4 gange om året.

Opdateret juni 2023